

28T CHEM

2018

CHEMISTRY
(Theory)

Full Marks : 70

Pass Marks : 21

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

General Instructions :

- (i) All questions are compulsory.
 - (ii) Marks for each question are indicated against it.
 - (iii) Answers should be specific and to the point.
 - (iv) Question numbers 1 to 8 consist of eight very short answer type questions and carry 1 mark each. 1×8 = 8
 - (v) Question numbers 9 to 18 consist of ten short answer type questions and carry 2 marks each. 2×10 = 20
 - (vi) Question numbers 19 to 27 consist of nine short answer type questions and carry 3 marks each. 3×9 = 27
 - (vii) Question numbers 28 to 30 consist of three long answer type questions and carry 5 marks each. 5×3 = 15
-
- Total = 70

Contd.

1. State whether true *or* false : 1
In Schottky defect, in order to maintain electroneutrality, the number of missing cations and anions are equal.

সঁচা নে মিছা উল্লেখ কৰা :

স্কট্‌কি ত্ৰুটিত ইলেক্ট্ৰনীয় প্ৰশমনৰ বাবে নোহোৱা হোৱা কেটায়ন আৰু এনায়নৰ সংখ্যা সমান।

2. Give the definition of solubility of a substance. 1

পদাৰ্থ এটাৰ দ্ৰাৱ্যতাৰ সংজ্ঞা দিয়া।

3. Why is N_2 less reactive at room temperature ? 1

সাধাৰণ উষ্ণতাত N_2 ৰ সক্ৰিয়তা কম কিয় ?

4. Give the structural formula of 2-Methylpropan-2-ol. 1

2-মিথাইল প্ৰপেন-2-অলৰ গঠন সংকেট লিখা।

5. Arrange the following compounds in increasing order of their boiling points : 1

CH_3CHO , CH_3CH_2OH , CH_3-O-CH_3 , $CH_3CH_2CH_3$.

নিম্নোক্ত যৌগবোৰক সিহঁতৰ উতলাংকৰ উৰ্দ্ধক্ৰমত সজোৱা :

CH_3CHO , CH_3CH_2OH , CH_3-O-CH_3 , $CH_3CH_2CH_3$.

6. Arrange the following compounds in the increasing order of their basic strength in aqueous solution : 1

NH_3 , $C_2H_5NH_2$, $(C_2H_5)_2NH$, $(C_2H_5)_3H$

নিম্নোক্ত যৌগবোৰক জলীয় দ্ৰৱত সিহঁতৰ ক্ষাৰকীয় তীব্ৰতাৰ উৰ্দ্ধক্ৰমত সজোৱা :

NH_3 , $C_2H_5NH_2$, $(C_2H_5)_2NH$, $(C_2H_5)_3H$

7. What are essential amino acids ? 1

অপৰিহাৰ্য্য এমিন' এচিড কি ?

8. What is Chemotherapy ? 1

ৰসচিকিৎসা কি ?

9. Show that total vapour pressure over the solution of two liquids 1 and 2 at a particular temperature varies linearly with the mole fraction of a component. 2

দেখুওৱা যে কোনো এক নিৰ্দিষ্ট উষ্ণতাত দুটা তৰল 1 আৰু 2ৰ দ্ৰৱ এটাৰ ওপৰৰ মুঠ বাষ্পীয় চাপ দ্ৰৱটোৰ এটা উপাংশৰ ম'ল ভগ্নাংশৰ লগত সমানুপাতিক ভাৱে পৰিবৰ্তন হয়।

10. 1.8g of glucose ($C_6H_{12}O_6$) is dissolved in 100g of water in a beaker. At what temperature will water in the solution boil at 1.013 bar ? Given boiling point of pure water at 1.013 bar is 373.15K and K_b for water is $0.052 K kgmol^{-1}$. 2

এটা বিকাৰত 100g পানীত 1.8g গ্লুক'জ ($C_6H_{12}O_6$) দ্ৰৱীভূত কৰা হ'ল। 1.013 bar চাপত দ্ৰৱত থকা পানীখিনি কিমান উষ্ণতাত উতলিব ? দিয়া আছে 1.013 bar ও বিগুদ্ধ পানীৰ উতলাংক 373.15K আৰু পানীৰ বাবে K_b ৰ মান $0.052 K kgmol^{-1}$ ।

11. Starting from the integrated rate law of a zeroth order reaction, $R \rightarrow P$, show that half life time of the reaction is directly proportional to the initial molar concentration of the reactant. 2

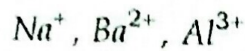
এটা শূন্যক্ৰমৰ বিক্ৰিয়া, $R \rightarrow P$, ৰ অনুকলিত হ'ব সূত্ৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰি দেখুওৱা যে বিক্ৰিয়াটোৰ অৰ্ধজীৱনকাল বিক্ৰিয়কৰ আদি ম'লাৰ গাঢ়তাৰ সমানুপাতিক।

12. Answer *any two* of the following : $1 \times 2 = 2$

(i) Why does physisorption decrease with increase of temperature ?

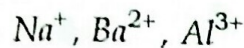
(ii) Why are powdered substances more effective adsorbents than their crystalline forms ?

- (iii) Give the decreasing order of flocculating power of the following ions in the coagulation of a negative sol.

নিম্নোক্তবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

- উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ লগে লগে ভৌতিক অধিশোষণ কিয় হ্ৰাস পায় ?
- স্ফটিক ৰূপতকৈ অধিশোষকৰ গুড়ি অৱস্থা কিয় অধিক প্ৰভাৱশীল ?
- ঋণাত্মক ছ'ল এটাৰ আতৰ্ণনত নিম্নোক্ত আয়নবোৰৰ আতৰ্ণন ক্ষমতাৰ হ্ৰাসক্ৰমটো দিয়া।

13. Mention *two* industrial applications of colloids. 2

কলয়ডৰ দুটা ঔদ্যোগিক প্ৰয়োগ উল্লেখ কৰা।

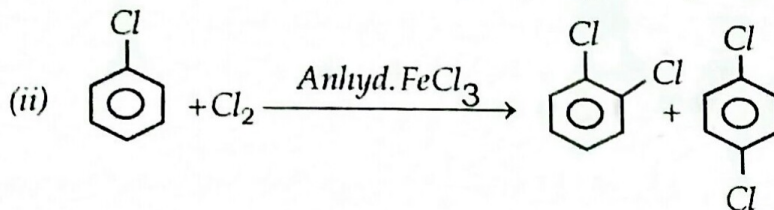
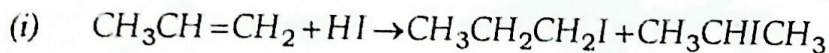
14. (i) Give the structural formula of H_3PO_2 . 1

H_3PO_2 ৰ গঠন সংকেত লিখা।

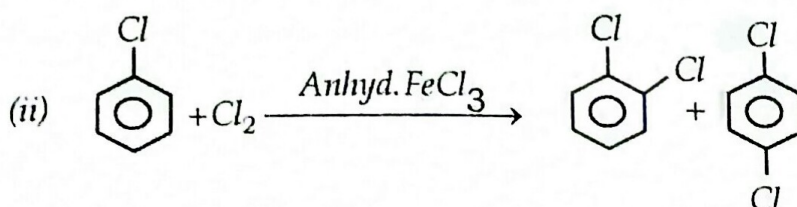
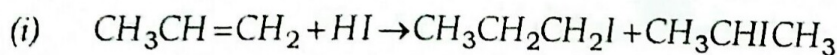
- (ii) How do you account for the reducing behaviour of H_3PO_2 on the basis for its structure ? 1

H_3PO_2 ৰ গঠনৰ ভিত্তিত ইয়াৰ বিজাৰণ ধৰ্ম কেনেকৈ ব্যাখ্যা কৰিবা ?

15. Identify the major product in the following reactions : 1×2=2

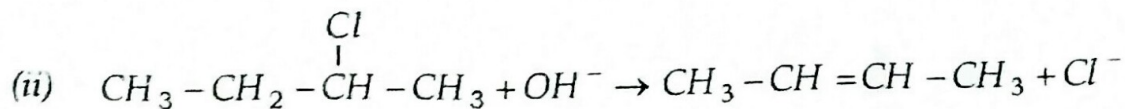
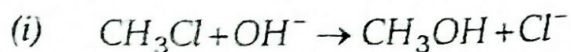

নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়াবোৰত মুখ্য বিক্ৰিয়াজাত পদাৰ্থটো চিনাক্ত কৰা :

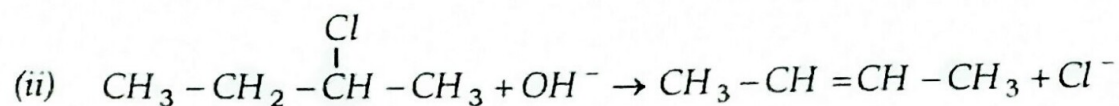
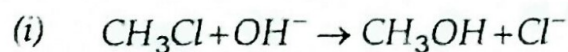

16. Write mechanism of the following reaction : (any one)

2

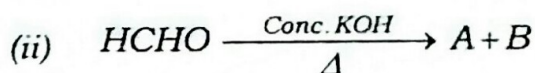
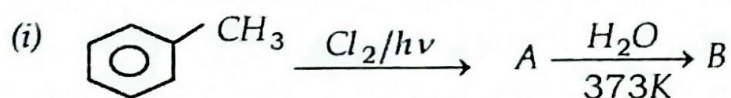

তলৰ বিক্ৰিয়াৰ ক্ৰিয়াবিধি লিখা : (যিকোনো এটা)

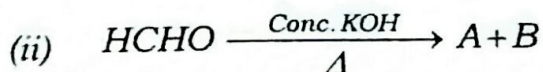
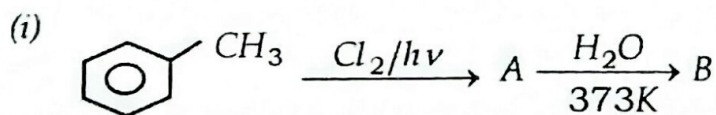

17. Identify the products A and B in the following reactions :

1+1=2

নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়াবোৰত বিক্ৰিয়াজাত পদাৰ্থ A আৰু B চিনাক্ত কৰা :

18. Answer *any one* of the following :

2

(i) What are antagonist and agonist drugs ?

(ii) Give *one* example each of bactericidal and bacteriostatic antibiotics.

নিম্নোক্তবোৰৰ যিকোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(i) প্ৰতিপ্ৰচালক আৰু প্ৰচালক ঔষধবোৰ কি ?

(ii) বেঞ্চেৰিচাইডেল আৰু বেঞ্চেৰিঅ'ষ্টেটিক এণ্টিবায়'টিকৰ একোটাকৈ উদাহৰণ দিয়া।

19. Answer *either (a) or (b)* :

(a) অথবা (b)ৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What are semiconductors ? How electrical conductivity of semiconductors vary with temperature ? Give *one* example of intrinsic semiconductor. 1+1+1=3

অৰ্ধপৰিবাহী কি ? অৰ্ধপৰিবাহীবোৰৰ বিদ্যুৎ পৰিবাহীতা উষ্ণতাৰ লগত কেনেকৈ পৰিৱৰ্তন হয় ? অন্তৰ্নিহিত অৰ্ধপৰিবাহী এটাৰ উদাহৰণ দিয়া।

OR/ অথবা

(b) What are paramagnetism and ferromagnetism ? What type of substances would make better permanent magnets – ferromagnetic or ferrimagnetic ? 2+1=3

অনুচুম্বকীয়তা আৰু ফেৰ'চুম্বকীয়তা কি ? কোন ধৰণৰ পদাৰ্থই উৎকৃষ্ট স্থায়ী চুম্বক সৃষ্টি কৰিব পাৰে – ফেৰ'চুম্বকীয় নে ফেৰিচুম্বকীয় পদাৰ্থই ?

20. (i) The rate constant for a chemical reaction at a given temperature is $2.3 \times 10^{-5} \text{ L mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. What is the order of the reaction ? 1

এক নিৰ্দিষ্ট উষ্ণতাত ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়া এটাৰ হাৰ ধ্ৰুবক হৈছে -

$2.3 \times 10^{-5} \text{ L mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$ । বিক্ৰিয়াটোৰ ক্ৰম কি ?

- (ii) Show that in a 1st order reaction, time required for completion of 99.9% is 10 times of half life time of the reaction. 2

দেখুওৱা যে প্ৰথম ক্ৰমৰ বিক্ৰিয়া এটাৰ 99.9% সম্পূৰ্ণ হ'বলৈ লগা সময় বিক্ৰিয়াটোৰ অৰ্ধজীৱন কালৰ 10 গুন হয়।

21. (a) Name *one* important ore of aluminium. Give its chemical composition. 1

এলুমিনিয়ামৰ এটা প্ৰয়োজনীয় আকৰিকৰ নাম লিখা। ইয়াৰ ৰাসায়নিক সংযুতি দিয়া।

- (b) Give the Mond Process for refining of nickel. 2

নিকেলৰ শোধনৰ বাবে ম'ন্ড প্ৰক্ৰিয়াটো লিখা।

OR/ অথবা

How copper is extracted from low grade ore ?

নিম্ন মানৰ আকৰিকৰ পৰা ক'পাৰ কেনেকৈ নিষ্কাষণ কৰিব পাৰি ?

22. (a) What is the basic difference between a double salt and a co-ordination complex ? 1

দ্বৈত লবণ আৰু সমন্বয়ী সংকুল যৌগৰ মৌল পাৰ্থক্য কি ?

- (b) Give chemical tests to show that $[Co(NH_3)_5Cl]SO_4$ and $[Co(NH_3)_5SO_4]Cl$ are ionisation isomers. 1

$[Co(NH_3)_5Cl]SO_4$ আৰু $[Co(NH_3)_5SO_4]Cl$ আয়নীয় সমবোণী বুলি দেখুৱাবলৈ ৰাসায়নিক পৰীক্ষা উল্লেখ কৰা।

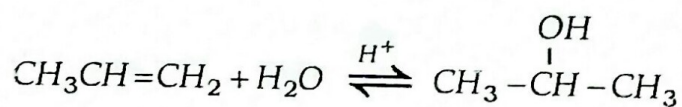
- (c) Mention *one* analytical application of co-ordination compound. 1
সম্বন্ধীয় সংকুল যৌগৰ এটা বৈশ্লেষিক ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

23. Answer *either* (a) or (b)

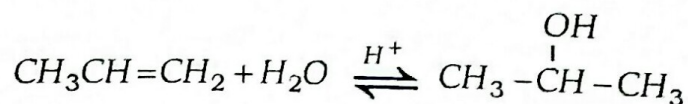
(a) অথবা (b) ৰ উত্তৰ লিখা।

- (a) (i) Give a method of preparation of 3° alcohol. 1
3° এলকহলৰ এটা প্ৰস্তুত প্ৰণালী লিখা।

- (ii) State the mechanism of the reaction. 2

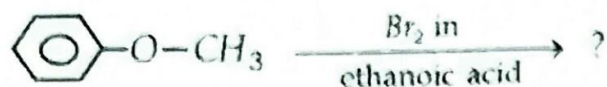
নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়াটোৰ ক্ৰিয়াবিধি লিখা।

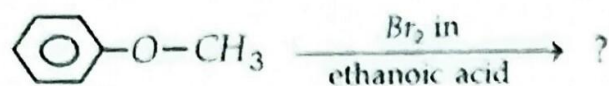
OR/ অথবা

- (b) (i) Complete the following reaction –

1

নিম্নোক্ত বিক্রিয়াটো সম্পূর্ণ কৰা –

- (ii) Explain why alkoxy group (-OR) is ortho, para directing and activates the aromatic ring towards electrophilic substitution.

2

এলক্সিমূলক (-OR) অৰ্থ, পেৰা দিশনির্দেশী আৰু এৰমৈটিক চক্ৰক ইলেক্ট্ৰ'নীয় প্ৰতিস্থাপনৰ বাবে সক্ৰিয় কৰে ব্যাখ্যা কৰা।

24. Write chemical reactions to affect the following transformations : (any three)

1×3=3

- (i) Butan-1-ol to butanoic acid.
- (ii) Cyclohexene to hexane-1, 6 -dioic acid.
- (iii) Butanal to butanoic acid
- (iv) Ethanoic acid to ethanoic anhydride.

নিম্নোক্ত পৰিৱৰ্তনবোৰ সম্পন্ন কৰিবলৈ ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়াবোৰ লিখা : (যিকোনো তিনিটা)

- (i) বিউটেন-১-অলক বিউটানয়িক এচিডলৈ।
- (ii) ছাইক্ল'হেক্সিনক হেক্সেন-১, ৬-ডাইঅয়িক এচিডলৈ।
- (iii) বিউটানেলক বিউটানয়িক এচিডলৈ।
- (iv) ইথানয়িক এচিডক ইথানয়িক এনহাইড্ৰাইডলৈ।

25. (a) Give a chemical test for primary amines. 1

প্ৰাইমাৰী এমাইনৰ এটা ৰাসায়নিক পৰীক্ষা লিখা।

(b) What happens when aniline reacts with bromine water at room temperature ? 1

সাধাৰণ উষ্ণতাত এনিলিনে ব্ৰ'মিন পানীৰ লগত বিক্ৰিয়া কৰিলে কি ঘটিব ?

(c) Write the diazotisation reaction of aniline. 1

এনিলিনৰ ডায়েক্স'কৰণ বিক্ৰিয়াটো লিখা।

26. (a) A carbohydrate ($C_{12}H_{22}O_{11}$) is boiled with dil. H_2SO_4 in alcoholic solution to form two hexoses with the same chemical formula. Identify the carbohydrate and the two hexoses. Give necessary chemical equations. 2

এটা কাৰ্ব'হাইড্ৰেটক ($C_{12}H_{22}O_{11}$) এলকহলীয় দ্ৰৱত লঘু H_2SO_4 ৰ লগত উতলালে একে ৰাসায়নিক সংকেটযুক্ত দুটা হেক্স'জ গঠন হয়। কাৰ্ব'হাইড্ৰেটটো আৰু হেক্স'জ দুটা চিনাক্ত কৰা। প্ৰয়োজনীয় ৰাসায়নিক সমীকৰণ দিয়া।

(b) What is denaturation of protein ? 1

প্ৰ'টিনৰ বিকৃতিকৰণ কি ?

27. (a) Give *one* example of homopolymer and *one* example of co-polymer. 1

এটা সমবহুযোগী আৰু এটা সহবহুযোগীৰ উদাহৰণ দিয়া।

- (b) Mention the structural difference between thermoplastic polymer and thermosetting polymer. 1

তাপপ্লাস্টীয় বহুযোগী আৰু তাপস্থাপীয় বহুযোগীৰ গঠন পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

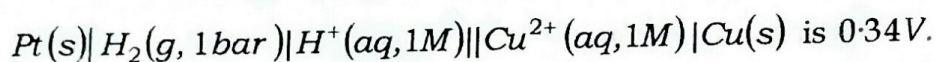
- (c) Give one use of high density polythene (HDP). 1

উচ্চঘনত্ব পলিথিন (HDP) ৰ এটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

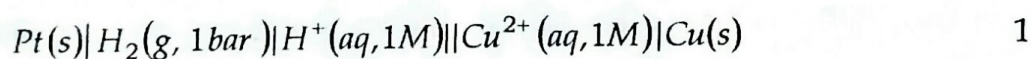
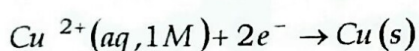
28. (a) Define standard electrode potential. 1

প্ৰমাণ কোষ বিভৱৰ সংজ্ঞা দিয়া।

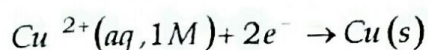
- (b) The measured emf of the cell –

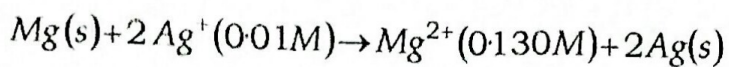
What is the standard electrode potential of the half cell corresponding to the reaction ?

কোষটোৰ জুখিপোৱা বিদ্যুৎ চালক বলৰ মান $0.34V$ । নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়া সম্পন্ন অৰ্ধকোষটোৰ প্ৰমাণ ইলেক্ট্ৰ'ড বিভৱ কিমান হ'ব ?

- (c) Represent the cell in which the following reaction takes place.

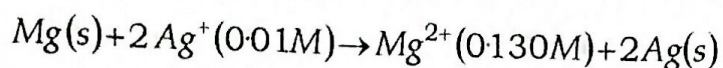

Write the Nernst equation and calculate the emf of the cell at 298K.

Given $E_{\text{cell}}^{\circ} = 3.17V$.

$$1+1+1=3$$

নিম্নোক্ত বিক্রিয়া সম্পন্ন হোৱা কোষটো উপস্থাপন কৰা।

কোষটোৰ বাবে নান্দৰ্শৰ সমীকৰণটো লিখা আৰু 298Kত কোষটোৰ emf গণনা কৰা। দিয়া

আছে $E_{\text{cell}}^{\circ} = 3.17V$ ।

OR/ অথবা

What is battery ? Give *one* example each of primary battery and secondary battery.

$$1+1+1=3$$

বেটাৰি কি ? প্ৰাইমাৰি বেটাৰি আৰু ছেকেণ্ডাৰি বেটাৰি প্ৰত্যেকৰে এটাকৈ উদাহৰণ দিয়া।

29. Answer *any five* of the following :

$$1 \times 5 = 5$$

- (i) Explain why NO_2 dimerises.
- (ii) Why is H_2O a liquid and H_2S a gas at normal temperature ?
- (iii) What happens when potassium chlorate is heated with manganese dioxide ?
- (iv) What is Oleum ?
- (v) Fluorine exhibits only -1 oxidation state, whereas other halogens also exhibit +1, +3, +5 and +7 oxidation states. Explain.

(vi) What are interhalogen compounds ?

(vii) Why the noble gases have very low boiling points ?

তলৰ যিকোনো পাঁচটা উত্তৰ কৰা :

(i) NO_2 ৰ দ্বিযোগীভবন ঘটে কিয় ব্যাখ্যা কৰা।

(ii) সাধাৰণ উষ্ণতাত H_2O তৰল আৰু H_2S গেছ কিয় ?

(iii) পটাছিয়াম ক্ল'ৰেটক মেংগানিজ ডাই অক্সাইডৰ লগত উত্তাপিত কৰিলে কি ঘটে ?

(iv) অ'লিয়াম কি ?

(v) ফ্ল'ৰিনে কেৱল -1 জাৰণ অৱস্থা দেখুৱায়, কিন্তু অন্য হেল'জেনে $+1$, $+3$, $+5$ আৰু $+7$ জাৰণ অৱস্থাত দেখুৱায়। ব্যাখ্যা কৰা।

(vi) আন্তঃহেল'জেন যৌগবোৰ কি ?

(vii) সম্ভ্ৰান্ত গেছবোৰৰ উতলাংক কম কিয় ?

30. Answer *either* (a) *or* (b) :

(a) অথবা (b) ৰ উত্তৰ কৰা :

(a) (i) Give the general electronic configuration of d-block elements.

1

d-গোষ্ঠীৰ মৌলবোৰৰ সাধাৰণ ইলেক্ট্ৰনীয় বিন্যাস লিখা।

- (ii) Silver atom has completely filled d -orbitals ($4d^{10}$) in its ground state. Yet, it is considered as transition element. Why ? 1

ভূমিস্থ অবস্থাত ছিলভাৰ পৰমাণুৰ d -অৰবিটেল সম্পূৰ্ণ ($4d^{10}$) হৈ থাকে। তথাপিও ইয়াক সংক্ৰমণশীল মৌল বোলে? কিয় ?

- (iii) Cu^+ ion is not stable in aqueous solution. Explain. 2

জলীয় দ্ৰৱত Cu^+ ion সুস্থিৰ নহয়। ব্যাখ্যা কৰা।

- (iv) Actinoid contraction is greater from element to element than lanthanoid contraction. Why ? 1

মৌলভেদে লেণ্থেনাইড সংকোচনতকৈ এক্টিনাইড সংকোচন অধিক হয়। কিয় ?

OR/ অথবা

- (b) (i) Which of the first row transition metal exhibit +7 oxidation state ? 1

প্ৰথম শাৰী সংক্ৰমণশীল ধাতুৰ কোনটোৱে +7 জাৰণ অবস্থা দেখুৱায় ?

- (ii) How would you account for irregular variation of 1st and 2nd ionisation enthalpies in the 1st series of transition elements ? 1

প্ৰথম শ্ৰেণী সংক্ৰমণশীল মৌলবোৰৰ প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় আয়নীকৰণ এনথেলপি অনিয়মীয়াভাৱে পৰিৱৰ্ত্তন হয় কিয় ?

(iii) What are interstitial compounds ? 1

অন্তঃস্থ যৌগবোৰ কি ?

(iv) Give *two* uses of potassium permanganate. 2

পটাছিয়াম পৰমাংগেনেটৰ দুটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

— x —